

Leids Dagblad (1999)

Waakbeesttekeningen bij Sidac Studio

Waakbeesttekeningen. Het klinkt enigszins dreigend en agressief, maar de tekeningen waarmee de Leidse kunstenaar Marie Oosterbaan momenteel bij Sidac Studio exposeert, zijn dat echter niet. Ze zijn eerder aandoenlijk, slechts hier en daar een tikje agressief en soms dwarsig. De manier van presenteren - Oosterbaan heeft ze in series van 5 bij 5 achter glas op de muur bevestigd - maakt duidelijk dat het haar niet om dat waakbeest gaat. Zelfs het feit dat al die waakbeesttekeningen zijn gebaseerd op een krokodillenbeeldje dat ze vond bij het betrekken van een nieuw atelier, doet niet ter zake. De tekeningen ervan zijn hun eigen leven gaan leiden. Herhaling, vorm, ritme, compositie en niet te vergeten het proces van het tekenen zelf, vormen de essentie van Marie Oosterbaan's werk.

Het meest geslaagd van de Waakbeesttekeningen is serie nummer drie. Daarin lijken de beesten in een vloeiende beweging aan alle kanten het papier op en af te lopen. Hier heeft Oosterbaan alle vrijheid genomen, terwijl zij zich bijvoorbeeld in serie nummer twee duidelijk heeft beperkt. Daar respecteert zij de grenzen van elk vel papier, zodat iedere tekening binnen het eigen vlak blijft. De serie is daardoor minder een geheel en dus minder krachtig.

Als de kunstenaar genoeg heeft van het tekenen van waakbeesten, beperkt zij zich tot het trekken van enkel lijntjes. Van rechts naar links, met in het midden een nieuwe aanzet. Ze trekt de lijnen met de hand. Er komt geen liniaal aan te pas. Dikke strepen latex en verschillende soorten olie geven kleur aan de zwartbruine, dicht op elkaar staande strepen. De rust en poëzie van deze werken, waar Oosterbaan er veel van maakt, klinkt ook door in de titel: Ik ga op muizenpootjes. Je kunt wegzakken in deze tekeningen en je overgeven aan het ritme van de herhaling.

Dat geldt ook voor de laatste serie die Oosterbaan exposeert; Polranny fires van A tot Z. In series van drie heeft zij haardvuren getekend, die per vel iets van kleur en vorm veranderen. Net als de rest zijn zij te subtiel om in een oogopslag geheel tot je door te laten dringen.

Marie Oosterbaan nodigde De Beeldleveranciers uit om hun cartoons naast haar eigen werk te tonen. In hun werk is een veelheid zichtbaar waarin herhaling ontbreekt. Deze groep kunstenaars, waarvan Peti Buchel, Carolien Feldbrugge en Femke van Heerikhuizen de kern vormen, worden regelmatig ingehuurd door ministeries, instellingen en bedrijven om tijdens vergaderingen en brainstormsessies visueel te reageren op wat er gezegd wordt. 'Een beeld zegt meer dan duizend woorden' is daarbij het uitgangspunt.

Hoewel de tekeningen en cartoons treffend zijn en vaak ook humoristisch, zijn ze buiten hun ontstaanssituatie voor de buitenstaander niet altijd goed te begrijpen. Zonder de juiste context doet een cartoon het nu eenmaal niet. Daardoor blijven enkele helaas steken op het niveau van een aardig plaatje. Hier heerst de veelheid van het eenmalige. Terwijl de veelheid van Oosterbaan bestaat uit een veelheid door herhaling. Herhalingen waar je uren naar kunt kijken, waar je van alles zelf bij kunt fantaseren en waarin je steeds meer subtiliteiten kunt ontdekken.

Sandra Spijkerman